

JOAN F. MIRA

“Aquests homes trencats, sovint bruts, vestits amb tres camises i dos pantalons un damunt de l’altre, sols, sense companys, sense ningú, vénen a Califòrnia a viure al sol, a l’hospital els deuen donar algun remei precari, alguna ració de pastilles, i si pogueren passar els dies com les foques, dormint llargues hores a la platja, qui sap si serien finalment feliços”

Califòrnia 1

A la platja de Pacific Beach, a la ciutat de San Diego, hi ha un moll de fusta, vell de molts anys, descolorit, que entra uns centenars de metres en la mar i està ocupat, a banda i banda, per dos rengles de casetes o cabines que en fan com un motel de carretera damunt de l’oceà, amb cotxes i furgons aparcats a la porta de cada caseta. El visitant curiós pot passar-hi l’estona, un dia d’abril, observant des de la barana, sobre la mar, la multitud de figures vestides de negre que practiquen aquella incomprendible activitat anomenada surfing, petites navegacions d’alguns segons sobre un tauló. L’indret, asseguren, és un dels paradisos dels amants de les ones: s’hi passen els dies sencers, les setmanes i els mesos, repetint sense parar l’intent, bracejant cap a dins sobre la taula, esperant l’ona bona que rarament arriba, i de tant en tant es posen drets, es mantenen un moment sobre l’escuma, cauen, tornen a començar. Només molt rarament en veus algun que dansa o corre a penes mig minut sobre la cresta que trenca. Tant se val, ells tenen tot el temps del món, sembla que no fan cap altra cosa en la vida, potser figura que estudien, o que són fills de pares rics que els financen les eternes vacances, o potser que a l’estiu treballen de vigilants de la platja o de cambrers, i la resta de l’any floten damunt de les ones. La vida, a Califòrnia del sud, té possibilitats que no té enlloc del món. A pocs quilòmetres al sud de Pacific Beach, hom es pot fer fàcilment mariner militar o *marine*, que no és la mateixa cosa, i embarcar-se en un dels tres portaavions enormes amarrats a la vista de tothom, o en qualsevol de les dotzenes de naus de guerra de la flota del Pacífic, a la vora mateix de l’hotel Coronado, aquell deliciós edifici de finals del XIX –on es desenrotlla el desenllaç del film *Some like it hot*, incongruentment conegut entre nosaltres amb el títol absurd de *Con faldas y a lo loco*–, davant del qual, a la platja, un grup de mexicans americans, una extensa família vestida de gala, fan una estranya cerimònia al voltant d’un mariner d’uniforme, amb un arc de flors i uns rengles de cadires davant de la mar. A pocs quilòmetres al nord, a les platges de La Jolla, que és una extensa població de cases de luxe, cotxes cars alemanys i personal tan luxós com les cases, el visitant pot ocupar una tarda sencera contemplant un centenar llarg de foques que hi viuen en residència permanent, prenen el sol en una migdiada inacabable, i a penes si es belluguen quan puja una miqueta la marea. Molt a prop de les foques, un grup de pelicans reposa en una roca, impassibles, i de tant en tant dos o tres fan un vol curt, elegant i solemne, qui sap si buscant algun peix o simplement per fer-se admirar una mica.

També és possible agafar de tant en tant l’autobús urbà que passa per l’hospital dels veterans, dit VA (Veteran Administration, que allà, amb tantes guerres recents, és com un ministeri), i meditar llargament sobre el personal que en aquella parada puja o baixa. Són homes en la flor de l’edat, sobre els cinquanta anys poc més poc menys, perfectament desfets i derrotats. Són negres, blancs, rossos, morenos, de cap pelat o cabellera llarga, la major part amb barbes aspres, i uns van coixos, amb crosses d’on pengen bosses de tela o de plàstic, tot el seu equipatge en la vida, uns altres carreguen motxilles i sacs de dormir. Tots tenen els ulls absents i la cara amargada, si parlen entre ells ho fan amb violència, si parlen amb els altres passatgers contenen estranyes històries, si callen contempen el buit o acoten el cap sobre el pit. Van fer la guerra del Viet Nam, aquesta és la desgràcia que els va trencar la vida, i com ells n’hi ha centenars de milers en tot el país: tocats, guillats, orats, perquè van veure o van fer massa coses horribles. Aquests homes trencats, sovint bruts, vestits amb tres camises i dos pantalons un damunt de l’altre, sols, sense companys, sense ningú, vénen a Califòrnia a viure al sol, a l’hospital els deuen donar algun remei precari, alguna ració de pastilles, i si pogueren passar els dies com les foques, dormint llargues hores a la platja, qui sap si serien finalment feliços.